

№ 190.

Kalendarzyk tygodniowy:

Sob. św. Symforyana.
Niedz. św. Filipa.
Pon. św. Bartłomieja.
Wt. św. Ludwika kr.
Sr. NMP. Jasnogórskiej.
Czw. św. Kazimierza rel.
Piąt. św. Augustyna B.

Wschód słońca godz. 4 m. 54
Zachód słońca godz. 7 m. 11
Długość dnia godz. 14 m. 17
Ubyło dnia godz. 2 m. 28

Gena prenumeraty:

w ŁODZI:

Rocznie rb. 8 k. —
Półrocznie „ 5 „ —
Kwartalnie „ 1 „ 50
Miesięczn. „ - „ 50
Odnoszenie 10 k. m.
Egz. pojedynczy 3 k.

Z przesyłką pocztową:

Rocznie rb. 7 kop. 40
Półrocznie „ 3 „ 76
Zagranicą:
Miesięcznie rb. 1 kop. 10

REDAKCJA

I ADMINISTRACJA
Spacerowa № 41.
Telefonu № 595.

ROZWOJ

dziennik polityczny, przemysłowy, społeczny i literacki, ilustrowany.

Sobota, dnia 22 sierpnia 1914 roku.

Kantory: własny w Warszawie ul. Hoża № 32; w Pabianicach u p. Teodora Minkej
w Zgierzu w aptece p. Patka.

Redaktor lub jego zastępca przyjmują interesantów codziennie, z wyjątkiem dni świątecznych, od godziny 1—2-ej po południu.

CENY OGŁOSZEŃ: Nadesłane przed tekstem 50 kop. za wiersz petitowy. Ogłoszenia w tekście 1 rub. za wiersz petitowy. Zwyczajne ogłoszenia za tekstem pierwszy raz 12 kop., następny 10 kop. za wiersz nonparelowy lub jego miejsce. Małe ogłoszenia po 2 kop. od wyrazu (za każdą grubszą literę płaci się 2 kop.). Najmniejsze ogłoszenie 20 kop. Reklamy 25 kop. Nekrologi po 20 kop. za wiersz petitowy. Za dołączenie prospektów 6 rub. od tysiąca egzemplarzy. Ogłoszenia, których terminy przypadają w dniu świątecznym, drukujemy w przed dzień święta lub po święcie. Artykuły bez oznaczenia honorarium Redakcja uważa za bezpłatne; rękopisów drobnych nie zwraca.

Szkoła akuszeryjna

przyjmuje zapisy nowowstępujących
w kancelaryi Sanatorium „Unitas”.

Pusta № 11g, od 2—7 W. 2807

Lekarz Dentysta **P. Żytnicka**
Konstantynowska 9.

Godziny przyjęć: od 9-ej do 1-ej i od 3-ej do 8-ej
wieczór. 2861

Kazimierz Ossowski, inżynier,
Obrońca PATENTOWY.

PETERSBURG—Wozniesiński Prospekt № 20,
BERLIN—Potsdamerstr. 11b.

Śmierć Papieża.

W dzisiejszym rannem wydaniu „Rozwoju”
pomieściliśmy życiorys Papieża Piusa X.

Śmierć nastąpiła dnia 20 sierpnia o godzinie
1½ w nocy.

Około południa Papież stracił mowę, nie
przestawał jednak poznawać obecnych.

Wieczorem temperatura wskazywała 40-1.
Po południu zebrało się otoczenie papieskie,
gdy Papież przyjmował Ostatnie Pomazanie ole-
jami świętymi. Do Watykanu zostali wezwani
kardynałowie. Zjawili się także przedstawiciele cia-
ła dyplomatycznego. Papież wyzionął ducha o go-
dzinie pierwszej minut dwadzieścia po północy.

Nie spodziewano się, aby ostatnia choroba
Papieża spowodowała śmierć. W kołach mia-
rodajnych tak szybki, a niespodziewany zgon
przypisują tragicznym wypadkom doby obecnej.

Sfery duchowe charakteryzują zmarłego
Ojca świętego, jako najlepszego chrześcijanina.
Dzienniki poświęcają Zmarłemu gorące wspo-
mnienia, sławiąc jednomyślnie Jego wyjątkowe
zalety umysłu, zwłaszcza zaś serca, oraz brak
wszelkich ambicji w kierunku politycznym.

Prawdopodobnie termin zwołania conclave
będzie odroczone do czasów spokojniejszych,
gdyż w obecnym stanie rzeczy wielu kardyna-
łów nie mogłoby się stawić do Rzymu w ozna-
czonym terminie.

WKLADY BANKOWE.

„Kuryer Warszawski” z dnia 10-go sierpnia
№ 219 pomieścił artykuł pod powyższym tytulem,
objaśniający obecną sytuację pieniężną w
kraju naszym. Artykuł ten poniżej w całości
przytaczamy:

„Obleżenie przez wkladców, odbierających
swoje pieniądze, i jednocześnie opuszczenie przez
dłużników, mających dzisiaj prawo weksli nie
płacić—oto położenie obecne naszych zakładów
pieniężnych.

Takiego stanu nigdy i nigdzie nie było.
Twierdzą kategorię, że nie było nic po-
dobnego nigdy i nigdzie, albowiem pożaru ogólnie
europejskiego nie było sto lat, przed stu zaś
laty nie było jeszcze banków, którymby cały
kraj fundusze powierzał, nie było ogólnie-kra-
jowych zbiorników oszczędności, nie było szar-
farzy kredytu dla całego kraju, nie było dzisiejszej
sieci oddziałów, agentur, korespondentów, kas
skarbowych, za których pośrednictwem bank dzi-
siejszy trafia do każdego zakątka.

Lecz nie o historię banków nam chodzi.
Skoro życie powróci do względnie normalnego
stanu, napewno zajmą się nią ludzie i wykażą,
czy doświadczenia przeszłości mogły być wskaź-
nikami dla chwili obecnie przeżywanej. Dzisiaj
należy stwierdzić fakt, że banki zwracać wkła-
dów nie mogą i nie będą mogły dopóty, dopó-
ki nie ustanie panika, podczas której wszyscy
odbierają, a nikt nie wkłada, dopóki rozsadek
nie opanuje uczucia obawy, pod wpływem któ-
rego każdemu wkladcy zdaje się, że w takich
czasach pieniądź powinien się znajdować tylko
we własnym przechowaniu.

Niechaj się wkladcy na jedną chwilę zasta-
nowią nad obecnym położeniem banków. Ka-
żdy bank ma prawo i obowiązek umiesz-
czać wkłady procentowe:

- w pożyczkach krótkoterminowych na
weksle, opatrzone conajmniej dwoma podpisami;
- w pożyczkach na zastaw papierów pro-
centowych;
- w pożyczkach na zastaw towarów.

W tych pożyczkach tylko 6 banków akcyj-
nych, mających główną siedzibę w Warszawie,
ma umieszczonych 131 milionów rubli. Czy po
ogłoszeniu prawa moratorium, odraczającego
terminy weksli aż do ukończenia wojny, wpłynął
choć jeden weksel? Czy w ciągu ostatnich
10 dni wykupił ktokolwiek gotowizną zastawio-
ny list lub akcyę? Czy można je sprzedać
obecnie?

Na każde z trzech pytań musi odpowiedzieć
kategorię „nie”. A zatem, czem mają banki
wyplacić wkladcom 126 milionów rubli wkładów
bezterminowych?

A czyż wkladcy nie wiedzą, że począwszy

od dnia 30 lipca bank państwa nie przyjmuje do
dyskonta ani na zastaw ani jednego wekslu, płat-
nego w Królestwie Polskim, na Litwie, Woły-
niu i w kraju nadbałtyckim? Cóż zatem banki
polskie mają redyskontować lub zastawiać? Chy-
ba tylko papiery procentowe. I to właśnie banki
robiły i z tego tylko źródła wyplacały i wypła-
cają części wkładów. Lecz źródło to jest na wy-
czerpaniu.

Niechaj wszyscy o tem wiedzą i uzbroją się
w cierpliwość.

Wkłady powierzone bankom złożone były
nie na przechowanie, lecz w celu oprocentowa-
nia, a zatem banki miały prawo i obowiązek
puszczenia ich w obrót.

Wyrozumiałością i spokojem możemy ułat-
wić powolne wycofywanie pieniędzy z obrotu,
natomiast bezrozumnym odbieraniem funduszy
sytuację pogarszamy z dnia na dzień. Ze wszyst-
kich kas bankowych i oszczędnościowych ode-
brano w Warszawie w przeciągu ostatnich 10-u
dni conajmniej 50 milionów rubli. A zatem myl-
nym jest twierdzenie, że pieniędzy niema. Jest
ich za dużo, lecz w kieszeniach i skrytkach ludzi
strachliwych.

Gdyby ci oddali je z powrotem bankom,
wystarczyłoby wówczas dla wszystkich „potrze-
bujących”.

Na zakończenie pozwolę sobie wyrazić mo-
je głębokie przekonanie, że gdyby nawet banki
nasze warszawskie były zrujnowane i doprowa-
dzone do likwidacji, to jeszcze o stracie grożą
z powierzonych wkładów mowy być nie może,
bowiem banki te posiadają kapitałów zakłado-
wych i zapasowych 61 milionów rb., które wy-
starczą zupełnie na pokrycie wszelkich strat.
Stracić mogą akcyonariusze czyli właściciele ban-
ków, lecz nie wkladcy.

Stanisław Karpinski.

Komunikat

Głównego Komitetu Obywatelskiego w Łodzi.

Niniejszem podaje się do wiadomości mie-
szkańcom miasta Łodzi, że dla Zarządu chwilo-
wego miastem został zatwierdzony przez p. Gu-
bernatora protrkowskiego, szambelana M. E. Ja-
czewskiego, „Komitet Obywatelski” w składzie
następującym:

- 1) Henryk Barciński, 2) dr. A. Biederman,
- 3) Karol Eisert, 4) Gustaw Geyer, 5) Leon Groh-
man, 6) Edward Heiman, 7) M. Kernbaum, 8)
Oskar Kindler, 9) dr. Konic, 10) Zygmunt Rich-
ter, 11) K. W. Scheibler, 12) St. Silberstein, 13)
Antoni Stamirowski, 14) Julian Tribe, 15) dr. L.
Watten, 16) sekretarz Józef Adamowicz.

Komitet powyższy przystąpił niezwłocznie

do zorganizowania się i w początkowym okresie swojej działalności utworzył następujące dodatkowe organizacje:

1. Centralny Komitet Milicyi Obywatelskiej.
2. Komitet Niesienia Pomocy Biednym m. Łodzi (ten ostatni wspólnie z Magistratem m. Łodzi).
3. Komitet Podatkowy.
4. Komitet Finansowy, przeznaczony dla emisyi bonów.
5. Komisję Prawną i
6. Komisję Sanitarną.

Oprócz powyższych komitetów, organizuje się w Łodzi t. zw. „Kuratorium Obywatelskie” dla opieki nad rodzinami rezerwistów (na zasadzie prawa z roku 1812).

Skład osobisty powyższych Komitetów jest następujący:

Centralnego Komitetu Milicyi Obywatelskiej.

1. Przewodniczący p. Leon Grohman.

Komitetu niesienia pomocy biednym miasta Łodzi.

1. przewodniczący pastor Gundlach, 2. ks. H. Przezdziecki i 3. p. J. Małachowski.

Komitetu podatkowego:

1. przewodniczący Antoni Stamirowski, 2. L. Gajewicz, 3. F. Hirsberg, 4. Jarzębowski, 5. S. Kączkowski, 6. A. Kon, 7. Z. Kon, 8. O. Schweikert, 9. D. Tempel, 10. O. Tischer i 11. Dr. I. Watten.

Komitetu finansowego.

1. S. Barciński, 2. Dr. A. Biederman, 3. K. Eisert, 4. R. Geyer, 5. L. Grohman, 6. E. Heiman, 7. M. Kernbaum, 8. O. Kindler, 9. J. Konic, 10. K. W. Scheibler, 11. I. Silberstein i 12. J. Triebe.

Komisji prawnej: przewodniczy adw. Stożkowski.

Komisję sanitarną organizują pp. d-rzy: B. Łuczyski i H. Trenkner.

Kuratorium obywatelskie opieki nad rodzinami rezerwistów organizują: ks. Gniazdowski i adw. J. Pełka.

Obejmując za zgodą władz pieczę nad administracją wszystkich spraw miejskich, nad wyszukaniem środków egzystencji dla warstw potrzebujących i w końcu nad utrzymaniem porządku w mieście, apelujemy do zbiorowej myśli i duszy miasta i wierzymy głęboko, że ogół naszych obywateli zrozumie znaczenie przeżywanej ciężkiej chwili obecnej, i że ze zrozumienia tego wyciągnie najbliższe konsekwencje, a mianowicie, że tylko wzajemną wiarą i zaufaniem jednych warstw do drugich, posłuchem i bezwzględnością można będzie opanować wszystkie groźne niebezpieczeństwa, które całemi zwałami chmur zawisły nad nami i burzą piorunów spaść mogą na miasto nasze, że jednym słowem tylko w spełnieniu elementarnych obowiązków karności społecznej znaleźć możemy ocalenie.

Komitet Główny informować będzie ogół mieszkańców przez stopniowe i systematyczne komunikaty o swojej działalności.

Z poważaniem

Główny Komitet Obywatelski.

Komunikat

Centralnego Komitetu Obywatelskiego.

Stosownie do zapadłej uchwały Centralnego Komitetu Milicyi Obywatelskiej podajemy do wiadomości, że wszystkie przepaski i jakiegokolwiek oznaki, jak również legitymacje zatwierdza i wydaje jedynie Centralny Komitet Milicyi Obywatelskiej.

W tej sprawie wydano Milicyi specjalne polecenie kontroli. Używanie wszelkich opasek i tym podobnych oznak oznak zewnętrznych nie zatwierdzonych przez Centralny Komitet Milicyi Obywatelskiej będzie surowo karane.

Centralny Komitet
Milicyi Obywatelskiej

Łódź, 21 sierpnia 1914 r.

Komitet Obywatelski niesienia pomocy biednym

Zawiadamia wszystkich dotąd wspieranych u b o wsparcie proszących, że wypisana na bo-

nach sumą, za którą produkty wydawane być miały, przewyższa niepomniernie środki Komitetu i dlatego dzielnicowi musieli wydawać mniej produktów, niż na bonach wypisano.

Jeżeli zgłoszeń będzie w przyszłości tyle, co dotąd, to po 2 tygodniach środki Komitetu zupełnie będą wyczerpane. Dlatego jeszcze raz prosimy z całym naciskiem, żeby każdy, kto może, wyszedł na wieś i tam szukał roboty.

A wobec licznych nadużyć ze strony zgłaszających się o pomoc i przewidywanego braku środków wogóle cały system wspierania ulegnie zmianie.

Komitet Obywatelski
niesienia pomocy biednym

Kto może i gotów jednemu lub dwóm zgłodniałym wydawać u siebie lub do domu obiady skromne?

Wszelkie czynione dotąd wysiłki w celu zażegnania ogólnej nędzy okazują się tak dalece niewystarczającymi, że Komitet Obywatelski niesienia pomocy biednym, zmuszony koniecznością, zwraca się do wszystkich obywateli, którzy prócz własnych rodzin mogą jeszcze obiadem choć skromnym zaspokoić głód jednej lub dwóch osób, z serdeczną prośbą o łaskawe przyjęcie ich za swoich stołowników w ten sposób, żeby pewnym głodnym pozwolili przychodzić do siebie na obiad lub po obiad.

Niejedna rodzina mogłaby przy tym samym ogniu ugotować nieco więcej, tak, żeby starczyło strawy i dla jednego lub paru głodnych; obiad ten głodni mogliby zjeść na miejscu lub zabrać do domu.

Wszyscy przewodniczący dzielnic od dnia jutrzejszego wpisywać będą do listy nazwiska osób, które pragną przyjąć stołowników, i adres ich z nadmienieniem, ilu głodnych raczą nakarmić, czy u siebie, czy też wydawać obiady do domu.

Prosimy więc wszystkich litościwych współobywateli, którzy w ten sposób pragną przyjść z pomocą głodnym, żeby adresy swe raczyli zapisać albo w biurze przewodniczących dzielnic, a adresy których podane na plakatach rozlepianych na rogach ulic, albo w „Domu Ludowym” Przejazd 34, albo też w kancelaryi parafialnej Piotrkowska 4.

Obywateli! Gdzie się czworo naje, tam naje się i pięcioro lub sześcioro, zwłaszcza, gdy litościwa gospodyni dosypie garść kaszy, doda parę kartofli i do tego kawałek chleba.

O te okruchy prosi Was „Komitet Obywatelski niesienia pomocy biednym”.

KRONIKA.

(i) Zaprowiantowanie miasta. Wczoraj wieczorem w Domu ludowym przy ul. Przejazd nr. 34 odbyło się posiedzenie sekcji żywnościowej Komitetu niesienia pomocy biednym. Przewodniczył p. H. Załewski, pióro trzymał p. Opęchowski.

Secja żywnościowa zakupiła na zaprowiantowanie miasta artykułów pierwszej potrzeby i produktów spożywczych prawie za 100,000 rb., czyli za połowę funduszu, jakim rozporządza Komitet.

Wydano ze składu głównego w fabryce Poznańskiego, na zapotrzebowanie dzielnic, prowianty na sumę około 23,000 rb.

Wydawanie potrzebującym artykułów spożywczych w naturze napotyka w praktyce na wielkie trudności techniczne, przyczem zachodzą liczne wypadki nadużyć, ponieważ z pomocy Komitetu korzystają także ludzie, którzy nie powinni otrzymywać żadnych zapomóg, a niekorzysta z nich wiele osób, rzeczywiście potrzebujących pomocy, nie będąc wciągniętymi do list, lub skontrolowanymi, jak również nie mogąc docisnąć się do składów dzielnicowych. Secja przeto postanowiła przedstawić o tem Komitetowi Obywatelskiemu niesienia pomocy biednym z wnioskiem, aby zamiast wydawania zapomóg w naturze zaprowadzić system tanich i bezpłatnych kuchen, gdzie ludność prawdziwie potrze-

bująca otrzymywałaby obiady i potrawy gotowane.

Secja przyjęła do wiadomości, iż sołtys z Augustynowa ofiarował i dostarczył Komitetowi bezpłatnie 7 korcy kartofli, zaś firma Kross przy ul. Wólczńskiej w Łodzi również bezpłatnie ofiarowała skrzynię mydła. Przyjęto od p. Bogdańskiego 403 i pół funta masła kokosowego „Kokowar”.

Wobec wypadków wydawania przez oddzielnych dzielnicowych zapotrzebowań na znaczniejsze ilości produktów, bez aprobaty plenum Komitetu, postanowiono wydawać produkty z wielką przeczornością i umiarkowaniem oraz wzmocnić kontrolę nad ruchem i przyjmowaniem produktów żywnościowych w składach.

(x) Zebranie komitetu obywatelskiego. Dzisiaj o godzinie 4-ej po południu odbędzie się w Domu ludowym bardzo ważne posiedzenie komitetu obywatelskiego niesienia pomocy biednym — z udziałem zarządu, przewodniczących dzielnic, komisji finansowej i sekcji żywnościowej.

(i) Z Tow. „Niedola dziecięca”. Zarząd łódzkiego Tow. „Niedola dziecięca” wydaje bezpłatne obiady dla dzieci, uczęszczających do szkoły Towarzystwa.

(i) Bezpłatna pomoc lekarska. Wielu lekarzy w naszym mieście, z własnej inicjatywy, wobec wypadków doby bieżącej, zorganizowało bezpłatne udzielanie porad chorym niezamożnym, wyznaczając na to specjalne godziny, mianowicie: Dr. M. Glaser (Dzielnia 34) przyjmuje chorych bezpłatnie w mieszkaniu d-ra Falka (ulica Nawrot № 7) w godzinach od 10 do 11 rano i od 6 do 7 wieczorem. Dr. Leon Landau (ulica Cegielniana № 55)—od godz. 8-ej do 10 rano. Lekarz-dentysta S. Baumgarten przyjmuje bezpłatnie niezamożnych chorych na zęby w ambulatorium Czerwonego Krzyża (wejście od ulicy Łąkowej) codziennie od godz. 10 rano do 12 w południe.

(i) Ze Stow. majstrów tkackich. Jutro, w niedzielę, o godz. 3 po poł. w lokalu własnym przy ul. Zawadzkiej № 5 odbędzie się posiedzenie zarządu tego Stowarzyszenia w sprawie zapomóg pozostającym bez chleba członkom.

(i) Poszukiwanie zabójcy Tancze Weingartena. Delegacja komisji prawniczej przy milicyi obywatelskiej, po ukończeniu śledztwa w sprawie zabójstwa na posterunku milicyanta Tancze Weingartena od kuli nieznanego zbrojcy, obecnie, uzupełniając listy gończe, rozesłane w poszukiwaniu zabójcy, ogłasza rysopis zabójcy, jak następuje: „Chrześcijanin (prawdopodobnie), wysoki, tegi, szeroki w plecach, o ciężkiej w ruchach; lat około 30, ma czarne (prawdopodobnie) duże dobrze utrzymane włosy. W chwili zabójstwa, d. 11 sierpnia r. b., o godz. 11 wieczorem, zabójca był w czarnym, twardym kapeluszu (widocznie meloniku), w czarnym, letnim długim do kolan palcie, w długich butach—może ze sztylpami, u góry lakierowanych.

Zabójca strzelał z brauninga, którym doskonale władał, gdyż co najmniej raz w biegu z dużą szybkością zmienił magazyn brauninga.

(i) Za nieostrożną jazdę. Dorożkarz nr. 1013 wskutek własnej nieuwagi przejechał stróża. Dostawiony na odwach Milicyi obywatelskiej III Dzielnicy, skazany został na 24 godziny aresztu.

(i) Za opór milicyi. Za stawianie oporu członkom milicyi obywatelskiej oraz czynne ich znieważenie podczas pełnienia obowiązków służbowych, aresztowano Szlamę Libermana, zamieszkałego przy ul. Zgierskiej № 2 oraz Symche Libermana, zam. przy Placu Kościelnym.

(h) Z kolejki I. K. Poznańskiego. Pomimo postawienia straży na kolejce I. K. Poznańskiego, tłumy ludu schodzą się codziennie i chcą zabrać podkłady, węgiel i naftę. Z tych powodów wynikają starcia pomiędzy strażą a przybyłymi.

(h) Kradzież. Kobieta w podeszłym już wieku, udała się do magistratu po bochenek chleba, lecz w tym czasie skradziono jej z kieszeni 360 rubli!

(x) Kara. Komitet obywatelski niesienia pomocy biednym otrzymał jako kary od pp.: Kiełanowskiego kop. 50, od Hotelu „Savoy”—5 rb., od Berka Nowaka — 5 rb., z odbioru których kwituje.

(j) **Konfiskata broni.** Wczoraj milicyant posterunkowy I-ej dzielnicy podczas rewizji podejrzanego osobnika, nazwiskiem Jan Kulik, odebrał rewolwer, który skonfiskowano.

(l) **Z Ozorkowa.** Miejscowy Komitet obywatelski do niesienia pomocy biednym mieszkańcom miasta bez różnicy wyznania, w bieżącym tygodniu przystąpił do rozdawania potrzebującym chleba.

W tygodniu przyszłym oprócz chleba, Komitet będzie wydawać również gorące jedzenia. Porządek w mieście utrzymuje straż ognio-wa ochotnicza łącznie z Milicją obywatelską.

Wskutek dotkliwego braku pieniędzy drobnych, wypuszczono w obieg bony po 5, 10, 15, 20 i 25 kop., zaopatrzone podpisami miejscowego proboszcza katolickiego, pastora protestanckiego oraz rabina.

(x) **Poddani pruscy i austriaccy,** jak dowiaduje się „Neue Lodzer-Zeitung“ z listu prywatnego, znajdują się do tej pory w Warszawie. Mężczyźni w wieku od 17 do 45 lat są uważani za jeńców wojennych, podczas gdy rodziny i starsi mężczyźni, dokąd im środki pozwolą, mieszkają w hotelach i korzystają ze swobody.

W sobotę wyjaśni się, kto z nich będzie mógł pozostać.

Do Samary i Saratowa jeńcy wojenni już nie będą wysyłani dlatego, że te miasta są przepełnione. Natomiast będą wysłani do Moskwy i Odesy. Ci, którzy nie mają pieniędzy, są żywieni w ratuszu warszawskim.

(i) **Napad rabunkowy.** Onegdaj o godzinie 10 wieczorem na szosie, prowadzącej z Tuszyńska do Piotrkowa, pięciu bandytów, uzbrojonych w rewolwery, napadło na woźnicę, jadącego do Łodzi. Pod groźbą śmierci bandyci odebrali napadnętemu 30 rb., poczem ukryli się w ciemnościach nocy.

(f) **Kradzieże.** Z mieszkania Ryfki Appelstein przy ul. Wolborskiej № 18 skradziono bieliznę i biżuterję, wartości 160 rb.

— W Łagiewnikach ze stajni gospodarza Antoniego Boreckiego uprowadzono konia.

Fałszywe informacje.

Pewne organy prasy łódzkiej, opierając się na wieściach, których mnóstwo krąży po Łodzi przeważnie czerpanych z fantazyi przygodnych korespondentów lub też wyolbrzymiając nic nieznaczące fakty pod wpływem paniki, nie waha się tworzyć artykułów i artykułków wprost przeciwnych obywatelskiemu obowiązkowi, jaki w obecnej tragicznej dobie spoczywa na prasie, a zwłaszcza prasie polskiej.

Gra tu rolę polowanie na niezdrową sensację, które, siejąc popłoch, tworzy zamęt w orientacji publicznej. Takich rzeczy dziś szczególnie dopuszczać się nie wolno. Piętnujemy więc je z całą stanowczością, jako czyn karygodny. Spokój, rozważa i ścisłość informacji powinny być wytyczną każdego szanującego się się organu prasy.

TELEGRAMY.

Biuletyn wojenny.

Łuck, (P.). Wczoraj w południe koło wsi Czaruchów o 18 wiorst od Łucka oddziały czołowe jazdy rosyjskiej dopędziły podjazd austriacki. Nieprzyjaciel został rozбитý. — 120 huzarów węgierskich wzięto do niewoli, 60 ludzi raniono i zabito.

Jeńców odstawiono do Łucka.

Wilno, (P.). Otrzymało wiadomość o zajęciu przez wojsko rosyjskie wsi Gębna.

Wzięto 12 dział i wielu jeńców.

Petersburg, (P.). Pod Siniakówką jeden z oficerów rosyjskich, dowódca ostony, zarząbał dwóch oficerów austriackich.

Na południe od Zbaraża rosyjski oddział konny porąbał piechotę nieprzyjacielską oraz ostonę i zepsuł telegraf nieprzyjacielski, a w

Dla wygody naszych abonentów otwieramy filie w różnych punktach miasta, w których będzie można odbierać egzemplarze „Rozwoju” za okazaniem kwitu opłaconej prenumeraty, tam też sprzedawane są pojedyncze egzemplarze.

Filie mieszczą się:

Rzgowska 53, kooperatywa spożywcza.
Zgierska 31, Ryszard Szabert, sklep galanteryjny.

Brzezińska 37, Leon Karbowicz, sklep kolonialny.

Zarzevska 91, sklep kolonialny.

Róg Widzewskiej i Średniej, skład apteczny Swiderskiego.

drodze powrotnej wyparł rotę nieprzyjacielską z Krasnosielca, podpalił blokhausy oraz pochwyił pociski i pewną liczbę uzbrojeń.

Z takim samym powodzeniem jazda rosyjska dokonała ataku w Korostówce.

Petersburg, 20 sierpnia (P.) — Urzędownie. Namiot Naczelnego Głównodowodzącego. Sztab Naczelnego Głównodowodzącego komunikuje, że w dniu 17 sierpnia na wschodnio-pruskim punkcie pod Bilderweitschenem i pod Stołupianami, po poważnej bitwie wojska rosyjskie zagarnęły 7 dział, 12 tylnych połów jaszczyków z ładunkami, dwie kartaczołnice i mnóstwo jeńców.

Ze strony niemców brała udział pierwsza dywizya piechoty i 12 bateryi.

Bitwą zdobyto Melkeny i Kowalin.

Stołupiany i Elk zajęta zostały przez wojska rosyjskie.

W dniu 19 sierpnia stwierdzono cofanie się nieprzyjaciela na szerokim froncie.

Petersburg, 20 sierpnia (wł.) Otrzymało tu wiadomości, że zwycięstwo wojsk rosyjskich pod Stołupianami wywołało w kołach francuskich i angielskich zadowolenie.

Na pomoc dla zaskoczonych.

Petersburg, (wł.) W tych dniach ambasador hiszpański otrzymał pół miliona marek na pomoc dla pozostałych w Niemczech poddanych rosyjskich.

Poddani austriaccy i niemieccy.

Petersburg, (P.) Poddanym austriackim i niemieckim poniżej lat 17 i starszym ponad lat 45 naczelnik miasta pozwolił wyjeżdżać z Petersburga i Rosyi za granicę.

Pożar kopalni.

Aleksandrowsk — Gruszewsk, (P.) W nocy spalił się szyb azowskiego towarzystwa Kopalni węgla wraz ze wszystkimi budynkami maszynami.

Austria.

Paryż. Według słów osoby przybyłej w tych dniach z Wiednia do Paryża „Matin“ podaje, że w Wiedniu panuje zupełna nieorientacja o rozgrywających się wypadkach, gdyż sfery oficjalne donoszą tylko o zwycięstwach austriackich, które straciły zupełną wiarę w miarę nadchodzących prywatnych doniesień.

Do wszystkiego tego przychodzi świadomość, że węzły, związujące naród monarchii w całość państwową, rwą się i tylko decydujące zwycięstwo mogłoby uprzędzić to rozpadanie się państwa.

Całe Czechy ogarnął ogień buntu, w Bośni i Hercegowinie powstanie rośnie.

Walki i starcia krwawe stały się zjawiskiem zwykłym.

Znaczną część wojsk regularnych wyznaczonych do wysłania na teren wojny, musiano zatrzymać w kraju dla podtrzymania porządku wewnętrznego i zgnicenia buntu.

Wiadomości o śmierci cesarza Franciszka Józefa znajdują nowe potwierdzenia, lecz nie pewnego powiedzieć nie można.

Jedynę jest pewnem, że już od dłuższego czasu cesarz nie podpisywał żadnego aktu państwowego.

ROczne i PÓLROczne KURSY HANDLOWE pod kierunkiem STANISŁAWA LIPINSKIEGO

PIOTRKOWSKA Nr. 157. TELEF. 8-58.
Przedmioty wykładane: buchaltorya, arytmetyka handlowa, nauka o handlu, prawo cywilne i handlowe, ekonomia polityczna, stenografia i pisanie na maszynie.

Języki: niemiecki, francuski i angielski

Początek wykładów 15 września. Zapisy przyjmuje kancelarya kursów w poniedziałki, srody i czwartki od 7-ej do 9-ej wieczor. 2923

OSTRZEŻENIE.
2885 Wobec znajdujących się w handlu aptecznym po-drabianych proszków od bólu głowy „MIGRENO-NERVOSIN“ z „KOGUTKIEM“ niniejszem zawiadamiam osoby zainteresowane, że oryginalne proszki mego wyrobu są zawsze sprzedawane w jasno-zielonych papierkach z firmą i marką fabryczną, tak na wewnętrznym jak i zewnętrznym papierkach; — w białych papierkach nawet z marką „Kogut“ i innym podobianym podpisem są falsyfikaty. A. GAŚCICKI, PŁOCK.

Dr. WOŁYŃSKI
były asystent kliniki uniwersytetu wrocławskiego (prof. Hinsberg) osiadł w Łodzi jako specjalista chorób uszu, nosa i gardła, 123 Piotrkowska 123.
Godziny przyjęć: 10—12 i 4—6 popoł., w niedziele od 10—12. Operacje, bronchioskopia, kąpiele elektryczno-sświetlane. M telefonu 35-97. 2569

Dr. B. REJT
Średnia 5. Tel. 33-79.
Sp. choroby skórne włosów, weneryczne, moczopięciowe i kosmetyka lekarska. — Leczenie syphilisu salvarsanem Ehrlich-Hata 606 i 914 (wśródzylne). Leczenie elektrycznością: elektrooliza (usuwanie szpe-dących włosów) i oświetlenie kanału (uretroskopia). Godziny przyjęć: od 9 i pół do 12 i pół i od 5 do 8 wiecz. W niedzielę od 10 do 2 p. p. — Dla W. Pań: osobna poczekalnia. 515

DLA MŁODZIEŻY

DZIEJE POLSKI Koniecznego, II tomy ilustr. dla prenumerato-rów „Rozwoju”, w oprawie 1 rb. 30 k. broszurow. . . . . 1 „ — „

PAN TADEUSZ A. Mickiewicza ilustro-wane cena w ozdobnej oprawie . . . . . 1 rb. 25 k. broszurow. . . . . „ — „

KRAKÓW Historia stolicy Piastów i Jagiellonów, bogato ilustro-wana cena w wspaniałej opr. 2 rb. 25 k.

WILLANÓW opis rezydencji i pamiątek po królu Janie Sobieskim, sprzedaje Admistr. „Rozwoju” w oprawie . . . . . 45 k. broszur. . . . . 30 k.

Kto chce wytworzyć sobie choć w przybli-żeniu obraz przyszłej wojny, niech czyta powieść „Nowy Napoleon”, wydaną staraniem redakcyi „Rozwoju”. Cena księgarska 1 rb. 20 kop. Cena dla czytelników „Rozwoju” tylko 60 kop.

INSPEKTOR WYŻSZEJ SZKOŁY POCZĄTKOWEJ z prawami rządowych
W. I. EWCECHIEWICZA, Konstantynowska 72.
 zawiadamia, że w nadchodzącym roku szkolnym: 1) od 3-ej klasy wprowadza się wykład buchalteryi i języka francuskiego; 2) Zostanie otwarta klasa wstępna (A), do której przyjmowane są dzieci od lat 7-10 bez egzaminów; 3) Początek egzaminów wstępnych od 18 (31) sierpnia. Prośby przyjmują się codziennie od 5-8 wiecz.

4-klasowy Zakład Naukowy Męski z zakresem nauk progimnazjów rządowych
A. ZIMOWSKIEGO w Łodzi, przy ul. Piotrkowskiej № 271.
 Egzamina wstępne do klas: wstępnej, I-ej, II-ej i III-ej rozpoczną się 20 sierpnia. Podania przyjmuje kancelarya od godz. 10-3 i od 5-8 codziennie. Abiturjenci po ukończeniu wszystkich 4 klas będą korzystali z praw szkół rządowych. Bliższych informacji udziela przelożony w godzinach wyżej określonych. Wpis w klasie wstępnej 30 rb., a I, II i III-37 rb. 50 k. półrocznie. Oprócz klasy wstępnej istnieją dwie podwstępne, gdzie przyjmowani są chłopcy od lat 7. Na żądanie pensjonat dla uczniów. 2895

Szkoła prywatna W. Szulca
 Ewangelicka № 18.
 Lekcje rozpoczynają się 20-go sierpnia n. st. Zapisy codziennie. 2568

Rok założenia 1905.
ZATWIERDZONE PRZEZ MINISTERIUM HANDLU I PRZEMYSŁU
KURSY BUCHALTERYJNE
I. MANTINBANDA w Łodzi
 Nr. telef. 24-28. CEGIELNIANA № 47. Nr. telef. 24-28.
 Wykłady rozpoczną się we wtorek 1 września r. b. o godzinie 8-ej wieczorem.
 Zapisy przyjmuje codziennie kancelarya kursów od godziny 7-9 wieczór.
 Program nauk obejmuje: buchalterye pojedynczą, podwójną (czyli włoską) i amerykańską, arytmetykę handlową, korespondencję rosyjską, polską i niemiecką, prawo handlowe i wekslowe, ekonomię polityczną, stenografię, kaligrafie i pismo na maszynie.
 Nadto oprócz języka niemieckiego wprowadzoną zostaje nauka języka francuskiego i angielskiego o ile na te przedmioty zapisze się przed 1 września r. b. odpowiednia ilość kandydatów.
 Kończących dobrze kursy poleca się na posady.
 Zarządzający kursami: **I. MANTINBAND.** 2875

Codziennie około 8-ej rano wysyłam pojazdy i bryczki do
Warszawy
 zabieram listy i pasażerów. Wiadomość: Łódź, Wysoka nr. 10. Telefonu 25-66. 2582

SZKOŁA PRYWATNA
M. Urabarkowej

Przyjmuje zapisy codziennie. Targowa 32. 2578

Stale wyjeżdżam rowerem DO WARSZAWY

zabieram korespondencje, poniedziałki, środy, piątki. Przywożę powrotną. ADRES: Chabowski Juliusza 31. 2584

FELCZER z Buska
 po długoletniej praktyce w szpitalach chorób wenerycznych i skórnych przyjmuje codziennie w Łodzi, Aleksandrowska nr. 37, R. Kaszyński. Porada 30 k. (Przy syphilisie stosowanie frykcyj). 2562

Kropla Mleka
 PIOTRKOWSKA 103.

Bezpłatne porady lekarskie w zakresie żywienia niemowląt: w poniedziałki, środy i piątki od 7-8 wieczorem, we wtorki, czwartki i soboty od 8-9 rano. Rozdawnictwo i sprzedaż mleka w dniu powszednie od 9-11 rano i od 6-8 wiecz., w niedziele i święta od 9-11 rano. 1975

Dr. Jelnicki
 Choroby weneryczne, skóry i dróg moczowych
 ul. Andrzeja № 7 tel. 1-70.
 Przyjmuje: 9-12 i 5-8, panie 4-5. 1181

Dr. med. ARONSON
 Akuszer i specjalista chorób kobiecych
PRZEPROWADZAJ SIĘ NA UL. ZIELONA № 5, 1-sze piętro.
 Przyjmuje od 9-11 i od 4-6, w niedziele od 10-12. 2921

Dr. M. Sankowski
 Piotrkowska 120.
 Przyjmuje z chorobami wewnętrznymi (spec. żołądka i kiszek).
 Codziennie od 10-11 rano i od 4 do 6 po poł. Telef. 23-19 255

Dr. Roman Sobański
 Choroby oczu
 Przyjmuje od 10-12 rano i od 5-7 pp., w niedziele i święta od 10-12 rano.
PRZEJAZD № 14.

Dr. SOŁOWIEJCZYK
 ordynator szpitala Czerwonego Krzyża specjalista chorób
DZIECI I WEWNĘTRZNYCH POWRÓCI.
 Andrzejka № 4. .... Telef. 18-47
 Godziny przyjęć: 9-10 rano i 6-8 po południu. 2492

Dr. L. GUNDLACH
POWRÓCIŁ.
 Choroby dzieci i wewnątrzne.
 Zachodnia 57 (róg Cegielnianej) Telef. 33-34. Przyjmuje do 9 rano i od 5-6 w. 2550

Dr. W. Dutkiewicz
 Choroby weneryczne, skórne i dróg moczowych,
 Ulica Nawrot № 1, róg Piotrkowskiej.
 9-12 i 5-8, panie 4-5.

Adwokat 2799
PIOTR LASOCKI
 mieszka obecnie Mikołajewska 27
 Sprawy karne i cywilne.

IV-ro KLASOWA PENSYA PRYWATNA
L. BERLACHÓWNY
 Ewangelicka 9. Ewangelicka 9.
 Rozpoczęcie wykładów 1-go września. Egzamin wstępne i poprawkowe od 24 sierpnia. Zapisy codziennie od 10 do 5. Wobec wyjątkowo ciężkich czasów zapewnią się Sz. Rodzicom możliwe ułatwienia w sprawie honorarium szkolnego. 2925

W VII klasowej szkole żeńskiej
 Piotrkowska 120 m. 7.
 Zapisy učenje rozpoczną się 25-go, a lekcye 28 sierpnia
J. Pryssewicz. 2927

Skład wędlin
J. KIJAKA
 Widzewska nr. 127, tel. 27-02.
 Filia: Piotrkowska 71, tel. 30-17.
 Przy fili salon dla śniadań i kolacyi.
UWAGA: Próż tych sklepów żadnych innych nie posiadamy.

Dr. Wacław Bernard
 choroby weneryczne, dróg moczowych i skóry. Spacerowa 40 przy Andrzeja (9-1 i 5-8).

Dr. S. SZNITKIND
 Średnia 3.
 Specjalista chorób skórnych, wenerycznych, (stosuje 606), kosmetyki lekarskiej (włosy, twarz, etc). Rano od 8 i pół-11 i pół od 4 i pół-8 i pół. 120

Lecznica dentystyczna
Lek. dent. St. Dąbrowskiego
 ul. Rozwadowska № 1 (róg Piotrkowskiej). 653

Czynna od 9 rano do 8 wieczór.
Dr. med. Z. GOLC
 Choroby skórne i weneryczne
 ul. Mikołajewska 18.

Godziny przyjęć: od g. 9-12 i od 4 i pół do 7 i pół wiecz., w niedziele i święta od 9 do 12 i pół. Telefonu № 20-60.

Choroby uszu, gardła i nosa
Dr. B. CZAPLICKI
 ordynator szpitala Anny-Maryi Piotrkowska 120. Tel. 32-33
 Przyjmuje od g. 11-12 rano i od 5-6 p. p. w niedziele i święta od 10-11 rano. 3447

Dr. med. P. LANGBARD
 były asystent kliniki berlińskiej
 Zawadzka 10. Tel. 33-38.
 Specjalista chorób wenerycznych, przyjmuje od 8-11 i od 5-8 wiecz. Dla pań od 4-5, osobna poczekalnia. Leczenie rzeżączki i syphilisu najnowszymi środkami. Szybkie i skuteczne leczenie chronicznych stanów.

Drobne ogłoszenia.
 Akuszerka masażystka przyjmuje zamówienia, udziela porad w domu, dla biednych ustępstwo, dyskrecya ścisła. Stomska, Ul. Gubernatorska № 14 m. 4. 7777-12s-7

Dla pamięci! Magazyn obuwia A. Pruskiego, mieści się przy ul. Dzielnej Nr. 25, o czem zawiadamia Szanowną Publiczność. Z poważaniem Antoni Pruski. 9211-1

domek drewniany z placem i ogrodzeniem do sprzedania za 1100. Wiadomość u Frankowskiego, ul. Lagiewnicka w sklepie za Grabinką. 8158-6s-5

Kupię bryczkę z uprzężą dla kucyka. Oferty z ceną w Administracji dla „B. W. 13”. 9214-1

Mebel wyprzedam jaknajtaniej zaraz wyjeżdżając. Mikołajewska 40 m. 2. 9218-1

Mebel z kilku pokoiów zabierz cen wyprzedam. Spacerowa Nr. 37-5. 9213-1

Młoda kobieta poszukuje miejsca mamki ze świeżem pokarmem. Wiadomość Zgierska nr. 72-2. 9180-3cs-3

Mebel sprzedam tanio 16zka, szafy, garderoby przy ulicy DREWNOWSKIEJ nr. 85 Oficerska 11 u stolarza. 7867-16cs-12

Nabędę, byle niedrogo, karetę dwuosobową w dobrym stanie, klacze, ładne, duże. Wiadomość: Biuro „Promień”, Piotrkowska 81. sub. S. K. 9212-1

Prośby o przyjęcie poddaństwa rosyjskiego, paszporty. Dawid Maków, Widzewska 36. 9210

Pensjonat. Pokoje ładnie miejsące. Kolacje, obiady, Promenada 37. 9219-2s-1

SWOJ DO SWEGO!
 Jedyna Chrześcijańska Sortownia używanej garderoby męskiej, ul. Piotrkowska № 174. Sortownia kupuje, sprzedaje, zamienia, wypożycza, naprawia i pierze chemicznie garderobę męską. Sortownia uprasza W.P. o łaskawe nadsyłanie garderoby do magazynu, lub o podanie swych adresów. Kupując, Sortownia płaci dobrze. 8373-12cs-11

Zagubione dokumenty
 Andrzej Kiciński zagubił paszport wydany z gminy Kościeliec, gub. kaliskiej. 9213-3-2
 Bronisława Bertozynska zagubiła paszport wydany z miasta Pabianic. 3-2-3
 Jan Weise zagubił paszport wydany z magistratu łódzkiego. 9206-3-3

Józef Szczeciński zagubił kartę o paszportu wydaną z fabr. K. Scheiblera. 9216-1

Józef Lipiński zagubił paszport wydany z gminy Górki, gub. piotrkowskiej. 9217-3-1

Roman Barzyński zagubił paszport wydany z miasta Łodzi.

Zaginęła książeczka oszczędnościowa, wydana przez kasę Przemysłowców Łódzkich za Nr. 51448, na imię Brunona Gathke. 9215-3-1

Skład wędlin
M. D. OKOJEWA
 DZIELNA № 11
ZDROWIE JEST BOGACTWEM I SZCZĘŚCIEM!
 Kto cierpi na żołądek, głowę i ogólne niedomaganie, ten powinien pić
Wino żołądkowe № 7,
 zatwierdzone przez rząd za Nr. 3478. Wino żołądkowe, zastosowane w Ekaterynburskim pułkowym lazarecie przy chorobach żołądka, wykazało znakomite rezultaty, co stwierdza świadectwo, wydane przez starszego lekarza w 1910 r., jak również w 1911 roku przez starszego lekarza szpitala Czerwonego Krzyża, gdzie wino było z powodzeniem stosowane. Wina żołądkowe № 7
 W żadnych innych składach niema jak tylko w składzie win M. D. OKOJEWA, ul. Dzielna № 11. OLWA do lampek 20 kop. funt. KNOTKI bezpłatnie. 1839

Wyższa szkoła kroju i szycia
„Józefiny”
 Nagrodzona na wystawie pracy kobiet w Warszawie—złotym medalem w Belgii—srebrnym i dyplomami uznania.
Łódź, Piotrkowska № 34.
 Kursy wyższe i niższe. Metoda kroju podług systemu francuskiego i angielskiego. Gruntowna nauka pasowania, mierzenia i upinania. Dla początkujących przygotowawczy kurs szycia. Przy szkole duża pracownia sukien, gdzie uczennice nabierają wprawy i gustu. Po złożeniu egzaminu w Cechu uczennice otrzymują patenty cechowe lub świadectwa prywatne. Kursy wieczorowe dla pracujących pod osobistym kierunkiem właścicielki. 3453
 Na miejscu duży wybór manekinów.